

IT-TALLABA.

(MINN TA' MATILDE SERAO)

Arawha! imsejkna!... ghaddejja minn taht il-hajt kemm-kemm titharrek, minn dik it-triq dejqa u mghawġa tal-"Merkanti." U la thares lejn hwienet, u la tarfa' ghajnejha l-fuq biex tara s-sema ikhal ta' fuq rasha, li jidher minn bejn id-djar għoljin, u anqas thares biswitha. Thares biss lejn il-ġebel, donnha qieghda tghoddu. Timxi bla kont qalb it-tajn ta' l-art bla ma tati kâs ta' l-imbuttar li jimbuttawha, bla ma thares lejn il-kerettuni li jhokku magħha. Kif waslet hdejn il-knisja taċ-"Cerrilju," quddiem ix-xbieha ta' l-Aċċjomu, imlibbes l-aħmar, b'rasu mdawra bix-xewk, b'ghajnejh ċassi mimlija dmugh, bi ġbinu u b'sidru imtebbghin bid-demm magħqud, it-tfajla tatu daqqa ta' ghajn bla kont, u reġġhet l-ura minn fejn ġiet bl-istess bixla.

Kienet tallaba. Kellha l-ġuh, kellha l-bard, kellha l-ghatx! B'pexxunejha mikxufa, saqajha hafja li kienet qe'd tkašbarhom qalb il-bama. F'dik il-ġurnata kiesha tax-xaħar ta' Frar kienet miksija biss b'daqxejn ta' qmis u b'dublett imqatta', miżmum ma' qadda b'biċċa spaga. Imgeżwer ma' dwar għonqha kellha xall imżarrad, meħmuż b'labra. Xejn iżjed! It-tfajla kienet wisq magħluba, bil-kemm mhix imqad'da: mit-tiċritiet tal-qmis u tad-dublett kien jidher laħamha isfar u bla demm, minn taht ix-xall kienu jidhru ż-żewġ għadmiet ta' ma' ġenb għonqha mahruġin il-barra bħal-li-kieku jridu jaqbzu mill-ġilda; minn hekk kont tinduna malajr bil-faqar u l-mard ta' dak il-ġisem niexef daqs il-hatab. Tifla ta' min jagħdirha!

Kellha għonqha imghaddas ġo spallejha, imghawġa, imtertra bil-bard. Wiċċha sfajjar u għaqli, ġbinha mkemmex, huġbejha mtellghin, ghajnejha kbar sewdiena u mdahħlin il-ġewwa qieshom ta' mara magħmula; halqha żgħir, magħluq b'xuftejn irraq u bojvod, bla ma jiċċaqaqlqu, b'zewġ tkemmixiet fi trufhom.... Kellha biss seba' snin!

Darba kellha ommha, magħluba, hija wkoll tallaba. Kienu jduru t-triqat ta' Portu jitolbu l-karità. Aktarx kienu jieklu hobż b'xejn u kienu jorqdu taht xi taraġ fuq ftit tibien, it-tifla b'rasha f'hoġor ommha. Inbaġħad ommha mietet bid-deni: it-tifla baqgħet wehidha fil-ghera u fil-ġuh. Ma bkietx, ma tniġfsitx, harġet biex titlob il-karità u ma qałgħet xejn; dik inħar baqgħet

sajma u raqdet għall-beraħ fuq it-taraġ tal-knisja, imkebbba bħal kelb.

Ma' tulkom ja tliet snin, il-hajja tat-tifla ma tbiddlet xejn. Ma kienet taf xejn, ma tiftakar f'xejn hliet biss f'ġurnata twila li fiha dejjem kienet bil-ġuh. Sa miż-żerniq kienet tibda d-dawran tagħha. It-triq tal-"Merkanti", qiesha musrana mghawġa, kienet id-dar tagħha; hi kienet taf il-mogħdijiet kollha, l-isqaqijiet, il-kantini wahxin, il-hwienet mahmuġa, il-egħjun jintnu, il-bibien dojjoq u sewdenin, imdawlin biss b'xaqq dawl, u t-turġien imwieghra. Ġejja u sejra bla mistrieħ, mill-wesgħa ta' "Portanova", minn fejn kienet titlaq, sal-knisja taċ-"Cerrilju", fejn kienet tasal. Kienet tieqaf ftit fil-pjazza ta' Portu, kienet iddur nofs dawra u ssib ruhha fis-"Sedil" il-qadim, thares lejn ix-xbieha ta' l-idlu "Orioni", imwahħal mal-hajt, u li n-nies kienet laqqmitu "Pexxi-spad", inbaġħad kienet tasal sa hdejn iż-żebbiegħa, tghaddas saqajha f'dak l-ilma ikhal, aħmar, isfar u aħdar li kienu jarmu ż-żebbiegħa—haddiema bieżla li kont issibhom jaħdmu fi griebeg mudlamin, ma' dwar imħajjes imġemda li kienu jħaltu ġo fihom trab kollu tal-ghaġeb.

Kif kienet tasal hemm ma kinetx tissogra tghaddi l-quddiem, għalhekk kienet iddawwar wiċċha u tarġa l-ura għat-triq tal-"Merkanti": ma kinetx thares lejn dik id-dverna fejn kienu jaqlu l-ftajjar u l-hut li jxoqqok bir-riħa, fejn kienu jidhru platti mimlija bil-brunċell u bl-istuffat. Kienet iddur mal-lemm għat-taraġ mahmuġ ta' "Santa Barbra", tasallek sal-forn tal-biskuttini, iżda billi kienu jħajruha, kienet twarrab malajr mit-tiġrif: hi u nieżla, kienet tieqaf biswit il-hanut tal-vaski, thares lejn dawk l-injiebi. Kienet tkompli triqitha saċ-"Cerralju" u tarġa l-ura, dejjem bil-pass tagħha llajmat, thokk mal-hitana, u tiżloq minn bejn saqajn il-passiġġieri.

Dawk it-trejqtat mudlamma, dik id-djieqa, dak il-faqar, dawk id-djâr umdi, dawk l-irwejjah hżiena, dawk il-bibien li jâtuk x'tahseb, dak in-nuqqas ta' xemx, dawk l-uċuħ xħaħ tan-neguzjanti, dawk l-uċuħ tosti tas-sensali ta' kuxjenza hoħna, dawk l-uċuħ ta' maskri ta' nisa hżiena, dawk l-uċuħ bla lewn u marra-din taż-żgħaħaħ bla raj, dik il-merkanzija avarjata u mimlija trab, kienu pajjiżha, kienu s-saltna tagħha!

(Il-bqija għal darb'ohra)